

les ostres: *Φύεται τὰ ὄστρεα ἐν τοῖς τενάγεσι*. I amb importants derivats: *τεναγωδης* en Polibi; i traduït «vadosus» en glosses (CGL II, 463.18); i *τεναγίζειν* 'tenir baix fins', en Estrabó i en Plutarc. — 4 En el «derroterero» de 1873 hem observat una variant *tinét*, que podria ser una forma arcaica, resultat fonètic de TENAKTI, encara sense la influència de *-ent*; si fos variant segura. Cert que aquest hapax pot ser una err. tip. o de copista.

Tenasso, V. *Tenassa*

TENDRUI i TERCUI

Antics llogarets del Pallars Jussà.

TENDRUI és un antic castell i veïnat del terme de Gurp de la Conca, prop del trifini amb Talarn i Fígols. Pron. *tenrúí* a Palau de Noguera (Casac., 20 1920).

Avui el més conegut és el «Pla de *tenrúí*», on hi ha les cases del veïnat, a la r. de Talarn (oït a Talarn, 1957) (xviii, 97.106).

MENC. ANT. 930: «Limignana, Sti. Felicis de Co-²⁵ber, qui est in term. de castro de *Tenrico* --- Fígols ---» (Colle. Moreau v, 75 ss., lleg. *Tenruio*); 961: «in castro *Tenruis*» (Abadal, P. i R., 381); c. 1020: «alode in castro *Tenruis*» (SerranoS., NHRbg., 443); 1016-35: «in castro *Tenruis*» (*Cart. de Lavaix* I, ³⁰ § 9.9); 1079: «castro *Tenruis*» (bis., impr. *Tenriu*; *Marca*, c. 1171); 1086: *Tenriu* (BABL II, 34); 1094: «Lavags, Paul, *Tenriu*, Talarno» (*Li. Fe. Ma.*, § 49, 64.1; Valls Tab., *Priv. d'Àneu*, pp. ix, xii, xiii); 1359: *Tendruis* (impr. *Tendrim*, *CoDoACA* XII, 75; ³⁵ Oliva, *Congr. Intern. Ll. Cat.*, p. 432).

TERCUI. Llogaret 8 k. a l'Oest de *Tendruis*, ja a la Terreta, agre. al te. de Sapeira.

Salta a la vista que aquests dos llocs formen contrast topogràfic i semàntic, vénen en sèrie en el cabdal camí de Tremp a Montanyana: aquest en terres molt més aspres i seques que les més toves i fèrtils de la Conca de Tremp. D'aquí l'etimologia per contrast:

Tercui del pre-romà TIRKO- (*DECat*, s. v. *enterc*), ⁴⁵ i *tendruis* del romànic TENER. Tots dos amb el conegut sufix toponímic ibèric *-dr*, cat. *-ui*.

Oït *terkúí* a Noals, Casac. 1920; i a *Tercui* mateix, 1957, en l'enq. que vaig fer-hi anant de Tremp a Castillent. Sant Pere de *Tercui* fou conegut sobretot per ⁵⁰ un petit monestir o priorat que hi feren els monjos de Lavaix, del qual troba notícies Riu des de 1061 a 1797. En els comptes de delmes de 1280, consten encara els que els pagaven i devien al preposít a. 1260; però no consta en el cens de 1359, si no és que un ⁵⁵ *Certuy* (*CoDoACA* XII, 73) hi resulti d'una metàtesi de i/c, c/t.

Tenes, V. *Tena Tenja*, V. vol. I, 271 *Tent*, V. T- (misc. moss.)

TENTELLATGE

Llog. del Solsonès, pertanyent al mun. de Navès. La riera de *Tentellatge*, afluent per l'esquerra de l'Aigua d'Ora, neix sota els cingles de Capolat.

PRON. MOD.: *tentelágo*, oït allí Cor. (2-vi-1934). DOC. ANT. 839: *Il·la Tintillagine* (*Acte C. SdUrg.*); c. 1200: *Mas del Pugol de la Tentelatge* (*Capbreu* de Besora, lín. 46).

¹⁰ ETIM. D'un ll. *TINCTILIAGINEM, nom de l'arbut *sumac* o *justet*, qualificat de llatí TINCTILIS 'tintori', perquè té escorça tintòria (amb el sufix *-AGO*, *-AGINIS* dels noms de planta), *BDC* xxiii, 304a; *DECat* VIII, 430a28-36. J. F. C.

Tenyadeta, V. T- (misc. moss.)

TER

El riu cabdal que provinent del Pirineu, i després de regar el Ripollès, Osona i el Gironès, desemboca a mar, entre el Baix i l'Alt Empordà.

PRON.: *tér*, sempre amb è oberta, única que he oït, tota la vida, i que tinc anotada des de la meua infància fins avui, a gent popular i arrelada, tot al llarg del seu curs, des d'Ull de *tér*, on neix (1924 ss.) a Vil·longa (1935 ss.), Camprodon (1935 ss.), Torelló, Manlleu i altres poblacions d'Osona; a Querós, La Celler, Anglès, Girona etc. Hi ha llocs on l'usen encara amb la construcció arcaica sense article: p. ex.: «és baix, *e tér*» (*Amer* XLIV, 8, 84), construcció que tinc anotada també de Gualta i de l'Estartit.

De Girona en avall és amb *r* muda, almenys en la major part dels usos: *riu té*, a Medinyà (XLIV, 166) i a Cervià (XLV, 3), la *r* reapareix en combinació amb *vell*, designant l'antic braç, avui dessecat: a l'Estartit: *bora té*, «al *té* (és més enllà)», però «*e tér béi*» (XXII, 175. 12); a Gualta: *bora té*, nom d'una pda. del terme, i localitzant indrets: «és entre el riu *té* i ---» (XXII, 168.19, 20). A Ullà *el tér béi* o bé *al tér* *béi* (XXII, 166.9).¹ El que no és d'enlloc és una pron. *tér* amb *e* tancada, incorrecció abominable que mestres d'escola ignorants o forasters han ensenyat, i que he oït només a algun barceloní encongit a la capital.

MENCIONS ANT. 838, precepte de Lluís el Piadós concedint al Monestir de Ripoll: «alodem ex laterre I pergent per torrentem qui discurrit per Tamarize et infundit in *Tezer*, ab alio latere --- discurrit ultra villam Molas et infundit in *Tezer*, deinde --- ultra (En)gordans ---» (*MarcaH.*, § 74.18, 19, col. 849) (ve a ser el mateix doc. que *Cat. Car.* publica, II, 161.10, 163.7, 170.21, 171.6, amb lleus variants, d'antant-les de 844, 888 i 982): es tracta, doncs, del *Ter* en la rodalia SO. de Ripoll (Guardans, Estamariu); 840 (Vill.).

844, precepte de Carles el Calb per al monestir d'Amer i les seves «cellulis subjectis»: «secur fluvium *Amera*, altera --- super fluvium *Terriam*, necnon --- duas in pago Imperitanense --- *Columbarius*, sita